

Reactie internetconsultatie ‘Alternatieven voor huidige lucratiefbelangregeling’

Amsterdam, 2 april 2025

Geachte heer/mevrouw,

De Nederlandse Orde van Belastingadviseurs (hierna: de NOB) heeft met belangstelling kennisgenomen van de internetconsultatie **Alternatieven voor huidige lucratiefbelangregeling** (hierna: de internetconsultatie) en **het rapport lucratiefbelangregeling van februari 2025** (hierna: het onderzoeksrapport). De NOB maakt graag gebruik van de mogelijkheid om te reageren op de internetconsultatie en het onderzoeksrapport.

In de internetconsultatie worden zeven vragen gesteld waar reactie op wordt gevraagd aan de praktijk. Het zuiver beantwoorden van de gestelde vragen doet volgens de NOB onvoldoende recht aan de complexiteit en achtergrond van de lucratiefbelangregeling en participatieregelingen in de praktijk. Daarom zal de NOB hierna haar opmerkingen met betrekking tot de volgende onderwerpen achtereenvolgens aangeven, waarbij telkens expliciet wordt aangegeven welke vraag daarmee wordt beantwoord.

1. Participatieregelingen in de fiscale praktijk
2. Hoofdlijnen van de Nederlandse fiscale heffingssystematiek
3. Reikwijdte van de huidige lucratiefbelangregeling
4. Waarderingsproblematiek
5. Dubbele belastingheffing
6. Alternatief A: kwalificatie als loon dan wel als resultaat uit overige werkzaamheden
7. Alternatief B: verhoging van het Box 2-tarief voor lucratieve belangen
8. Tot slot

Met haar reactie wil de NOB bijdragen aan de ontwikkeling van kwalitatieve wetgeving ten behoeve van de rechtszekerheid en rechtsbescherming van burgers en tevens bijdragen aan de ontwikkeling van eenvoudigere, uitvoerbare wetgeving. Dat doet zij vanuit haar expertise en ervaring. We hebben daarbij aandacht voor de fundamentele rechts- en wetgevingsbeginselen zoals rechtsgelijkheid, rechtszekerheid, handhaafbaarheid en uitvoerbaarheid.

Met vriendelijke groeten,
de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs

Prof. mr. dr. Arco Bobeldijk
voorzitter Commissie Wetsvoorstellen

1. Participatieregelingen in de fiscale praktijk

De lucratiefbelangregeling richt zich primair op participatieregelingen binnen de private equity sector en is bedoeld om investeringsplannen die voldoen aan de belonings- en financieringstoets (hierna: kwalificerende participatieregelingen) te belasten in Box 1 tegen een maximaal tarief van 49,5 procent.¹ Dit sluit aan bij de gedachte dat kwalificerende participatieregelingen een hybride karakter kennen. Deze vertoont zowel kenmerken van arbeidsinkomen als van een reguliere beleggingsopbrengst. Nadrukkelijk is echter de mogelijkheid opgenomen om het lucratief belang middellijk te houden, waarmee (onder voorwaarden) het inkomen belast is in Box 2.

Participatieregelingen – zowel binnen als buiten de private-equity sector – zijn doorgaans niet hoofdzakelijk fiscaal gedreven en kennen diverse niet-fiscale doelstellingen, waaronder:

- i. het stimuleren van “alignment of interest”;
- ii. het creëren van een co-investering (“skin in the game”);
- iii. het behouden van gekwalificeerd personeel; en
- iv. het aantrekken van gekwalificeerd personeel.

Bij het vormgeven van participatieregelingen zijn vele verschillende alternatieven mogelijk. Zo kan een bonus in geld een alternatief zijn voor het vormgeven van een participatieregeling als aandeleninvestering. Beide vormen kennen zowel fiscale als niet-fiscale voor- en nadelen. Bij de vormgeving van participatiestructuren is doorgaans ook een investering vereist. Indien de aanmerkelijkbelangvariant wordt afgeschaft of het effectieve Box 2-tarief wordt verhoogd, dan ontbreekt het fiscale onderscheid tussen een bonus in geld en een lucratief belang. Dat kan tot gevolg hebben dat een participatieregeling eerder via een cash-bonus, dan wel via een participatieregeling die binnen Box 3 valt omdat de hefboom buiten de lucratiefbelangregeling valt, wordt vormgegeven.

2. Hoofdpijnen van de Nederlandse fiscale heffingssystematiek

De NOB merkt op dat voor een nader begrip van de Nederlandse heffingssystematiek de relevante aspecten van de Wet op de Inkomstenbelasting 2001 (Wet IB 2001) en de Wet op de Loonbelasting 1964 (Wet LB 1964) in ogenschouw genomen dienen te worden. Indien aandelen in (kwalificerende) participatieregelingen worden aangekocht voor een prijs die onder de waarde in het economisch verkeer ligt, wordt het verschil belast als loon in de zin van artikel 10 jo. 13 Wet LB 1964 jo 3:80 Wet IB 2001 tegen de geldende Box 1-tarieven.

¹ Dit tarief kan zelfs oplopen tot 56 procent door de afbouw van de arbeidskorting.

Als vaststaat dat geen sprake is van loon of nadat de aandelen de loonpoort door zijn, zullen de aandelen binnen het boxen-systeem in de Wet IB 2001 dienen te worden gekwalificeerd.²

De drie boxen, Box 1 (werk en woning), Box 2 (aanmerkelijk belang) en Box 3 (sparen en beleggen) laten een onderscheid zien tussen arbeidsgerelateerde inkomensbronnen en kapitaal. Daarmee onderkent de Nederlandse inkomstenbelastingheffing een onderscheid tussen de heffing over arbeid en kapitaalinkomen. Hierbij wordt het inkomen enerzijds in Box 1 belast tegen een maximaal tarief van 49,5 procent en zijn anderzijds de kosten aftrekbaar op het niveau van de werkgever. Daartegenover staan beleggingen belast in Box 3 tegen een fictief rendement van 5,88 procent met een tarief van 36 procent resulterend in een effectieve heffing op de waarde van de bezittingen van ca. 2,12 procent waarbij de vermogenswinsten of dividenden bij de vennootschap waarin wordt belegd niet in aftrek kunnen komen.

Ondernemers met een aanmerkelijk belang (5 procent of meer van de aandelen of een aandelensoort) in Box 2 worden belast tegen 31 procent, waarbij de vergoeding voor kapitaal niet aftrekbaar is en dus óók onderworpen is aan vennootschapsbelasting. Dit resulteert in een gecombineerde **effectieve belastingdruk van 48,8 procent** (25,8 procent vennootschapsbelasting en 31 procent Box 2-heffing over de nettowinst), nagenoeg gelijk aan het toptarief van Box 1.

Lucratieve belangen in Box 1 worden fiscaal nadeliger behandeld dan regulier loon, doordat uitkeringen op lucratieve belangen – in tegenstelling tot loon – niet aftrekbaar zijn op het niveau van de vennootschap. De NOB geeft – **in reactie op vraag 6 (aandachtspunten)** – de suggestie om duidelijk toe te lichten of dit effect daadwerkelijk zo is bedoeld.

3. Reikwijdte van de huidige lucratiefbelangregeling

Het oorspronkelijke doel van de lucratiefbelangregeling was om participatieregelingen binnen de private equity sector in Box 1 te belasten en de in de praktijk gevoerde discussie tussen Box 1 en Box 3 te beslechten.³

² V-N 2008/24.5:Memorie van toelichting; Kamerstukken II vergaderjaar 2007/08, 31459, nr. 3: Ingevolge genoemd artikel 2.14 worden voordelen achtereenvolgens getoetst of daarop van toepassing is: het regime van winst uit onderneming, van loon uit een dienstbetrekking (loon in de zin van de Wet op de loonbelasting 1964, met toepassing van de uitbreiding van het loonbegrip in de Wet IB 2001) of van resultaat uit een werkzaamheid. De artikelen 3.92b en 3.95b Wet IB 2001 stroken met deze rangorderegeling door alleen een lucratief belang in het resultaat te betrekken, ingeval het belang het loonregime heeft verlaten. Zo is een korting die een werknemer geniet wanneer hij van zijn werkgever een aandeel in de werkgever mag kopen, belast als loon uit dienstbetrekking, en wordt daarna niet nogmaals belast als resultaat uit een werkzaamheid.

³ Zie o.a. Tweede kamer, Vergaderjaar 2007-2008, 31 459, nr. 3, pagina 10.

De reikwijdte van de wettelijke regeling is echter breder en raakt ook reguliere bedrijfsoverdrachten en generieke werknemersparticipatieplannen die veelvuldig voorkomen bij familiebedrijven en MKB-ondernemingen.

Het onderzoeksrapport wijst erop dat de Belastingdienst in 2023/2024 circa 450 vaststellingsovereenkomsten heeft gesloten, waarbij ongeveer 3.000 belastingplichtigen waren betrokken. De lucratiefbelangregeling raakt vermoedelijk veel meer dan de genoemde 3.000 belastingplichtigen, omdat vaststellingsovereenkomsten met name worden gesloten in de transactiepraktijk en doorgaans niet bij familiebedrijven en MKB-ondernemingen. Bovendien wordt de kwalificatie als lucratief belang bij familiebedrijven en MKB-ondernemingen niet altijd (tijdig) onderkend, hetgeen verklaart dat bij familiebedrijven en MKB-ondernemingen doorgaans geen vooroverleg plaatsvindt (zie ook onderdeel 7. Dubbele belastingheffing hierna).

De NOB geeft in overweging om de reikwijdte van de lucratiefbelangregeling duidelijker af te bakenen om nadelige effecten voor (reguliere) bedrijfsoverdrachten en generieke werknemersparticipatieplannen te beperken. Dit ook in **antwoord op vraag 6. (aandachtspunten)** van de internetconsultatie.

4. Waarderingsproblematiek

In de praktijk worden de meeste discussies omtrent participatieregelingen gevoerd met betrekking tot de vraag of de participant bij toekenning van de participatie loon geniet. Daarbij is de vraag relevant of de waarde in het economisch verkeer van de participatie hoger is dan het investeringsbedrag van de participant. Voor zover de waarde in het economisch verkeer hoger is dan het investeringsbedrag stelt de inspecteur dat de participant een voordeel geniet uit hoofde van de dienstbetrekking van de participant (voor zover sprake is van een werknemer). Het wettelijke systeem vereist dat eerst de vraag wordt beantwoord of de participant bij toekenning van de participatie loon geniet. Pas wanneer er duidelijkheid is over deze positie komt men toe aan de kwalificatie van de participatie in het boxen-systeem (zoals het lucratief belang in Box 1, het aanmerkelijk belang in Box 2 of beleggingsinkomen in Box 3).

De inspecteur hanteert in de praktijk een doelmatigheidsmarge op grond waarvan géén loon uit dienstbetrekking wordt vastgesteld indien de zogenoemde exit envy lager is dan 2 (zie ook **Besluit Woo-verzoek over werknemers- en managementparticipaties**). Indien niet (aangetoond kan worden dat) aan de doelmatigheidsmarge is voldaan, dan geeft de Belastingdienst in de regel enkel goedkeuring ten aanzien van het loonelement na overleg met het Landelijk Business Valuation Team. De ervaring leert dat afstemming met het Landelijk Business Valuation Team maanden tot soms wel meer dan een jaar kan duren.

Hierbij wordt opgemerkt dat ten tijde van de invoering van de lucratiefbelangregeling juist is beoogd om deze waarderingsdiscussies te voorkomen door Box 2 heffing in te voeren en de route naar Box 3 af te sluiten.

Om de uitvoeringspraktijk te verbeteren geeft de NOB – in **antwoord op vraag 1. (wijziging huidige lucratiefbelangregeling)** – de suggestie om handvatten te bieden voor het waarderingsvraagstuk en indien wenselijk denkt de NOB daar graag over mee.

5. Dubbele belastingheffing

De lucratiefbelangregeling kan in haar huidige vorm leiden tot drievoudige belastingheffing van 100,8 procent, bestaande uit 49,5 procent inkomstenbelasting in Box 1, 25,8 procent vennootschapsbelasting en 31 procent inkomstenbelasting in Box 2. Dit effect kan slechts worden voorkomen indien het voordeel binnen hetzelfde kalenderjaar wordt uitgekeerd. In de praktijk is het niet altijd mogelijk om binnen hetzelfde kalenderjaar door uit te delen, aangezien het met name voor familiebedrijven en MKB-ondernemingen niet altijd duidelijk is wanneer sprake is van een lucratief belang. De ervaring leert dat belastingplichtigen vaker een lucratief belang hebben in de zin van artikel 3.92b Wet IB 2001 dan de belastingplichtige zelf onderkent. Bij een controle achteraf kan de belastingplichtige worden geconfronteerd met de stelling van de inspecteur dat sprake is van een lucratief belang met voormelde drievoudige belastingheffing tot gevolg. De dooruitdelingsfaciliteit kan deze drievoudige belastingheffing niet (meer) voorkomen, omdat het kalenderjaar waarin het voordeel is gerealiseerd reeds is verstreken.

Mede ter **beantwoording van vraag 1. (wijziging huidige lucratiefbelangregeling)**, pleit de NOB ervoor om in elk geval de Box 2-heffing uit deze cumulatie te elimineren door het Box 1-voordeel als verkrijgingsprijs voor het aanmerkelijk belang aan te merken. Daarmee wordt de dubbele belastingheffing in elk geval beperkt tot maximaal 77,8 procent in plaats van 100,8 procent.

6. Alternatief A: kwalificatie als loon dan wel als resultaat uit overige werkzaamheden

De NOB constateert dat het onderzoeksrapport geen duidelijke motivering bevat voor de opname van de lucratiefbelangregeling in de loonheffingen. Het incorporeren van de lucratiefbelangregeling in de loonheffingen resulteert in aanvullende complexiteit, bijvoorbeeld omdat de voordelen uit het belang daarmee ook onder de regeling voor vervroegde uittreding (artikel 32ba Wet op de loonbelasting 1964) en de excessieve vertrekregeling (artikel 32bb Wet op de loonbelasting 1964) valt.

Los van de fiscale complexiteit, zadelt dit werkgevers potentieel met hoge werkgeverslasten op en verstoort de fiscaliteit de ondernemingsbeslissingen ten aanzien van het aanblijven van bestuurders en werknemers.

De NOB pleit ervoor om simpelweg artikel 3.95b lid 5 Wet IB 2001 te schrappen indien het wenselijk is om de aanmerkelijkbelangvariant af te schaffen. Het voordeel dat een participant ontvangt uit een lucratief belang wordt maar zelden uitgekeerd door de werkgever waardoor inhoudingsplicht voor deze voordelen niet voor de hand ligt en uitsluitend leidt tot een administratieve lastenverzwaring voor werkgevers. Om aan de inhoudingsplicht te voldoen zal de participant niet alleen (strikt vertrouwelijke) informatie over het behaalde voordeel moeten delen met de werkgever maar ook de verschuldigde loonheffing per bank moeten overmaken aan de werkgever waarna die de loonheffing aan de belastingdienst betaalt. Een complexe manier van werken die niet leidt tot een hogere belastingopbrengst maar wel tot een aanmerkelijke administratieve lastenverzwaring.

Bovendien is het de vraag of een dergelijke heffing in internationale context zou kunnen worden gehandhaafd. In context van internationale belastingverdragen worden opbrengsten op aandelen doorgaans gekwalificeerd als vermogenswinst of dividend. De Nederlandse kwalificatie van dergelijke opbrengsten als loon ten gevolge van dit alternatief zou kunnen leiden tot een mismatch in de verdragskwalificatie, hetgeen dubbele belastingheffing (Nederland belast als werkstaat loon en buitenland belast als woonstaat dividenden) of dubbele vrijstelling (buitenland belast niet als werkstaat loon en Nederland stelt vrij als woonstaat) kan veroorzaken. Verder is het goed op te merken dat het wijzigen van de kwalificatie hoe dan ook er alleen toe leidt dat Nederland in andere situaties mag heffen (bijvoorbeeld als werkstaat in plaats als woonstaat), maar dat hoeft niet te betekenen dat Nederland meer kan heffen.

Bestaande structuren

Voor bestaande lucratieve belangen die belast zijn in Box 2 zou het eindigen van de lucratiefbelangregeling leiden tot een staking voor fiscale doeleinden. Dit zou betekenen dat de waardeangroei van de aandelen tot dat moment onmiddellijk zou worden belast in Box 2. De waarde van die aandelen is zonder daadwerkelijke transactie of realisatie van winst moeilijk te bepalen. Daarnaast zal de Box 2-heffing moeten worden gefinancierd, terwijl geen daadwerkelijke opbrengsten worden genoten. De NOB adviseert in dit kader om een geruisloze omzetting van bestaande Box 2-structuren naar Box 1 toe te staan ter voorkoming van deze problematiek.

7. Alternatief B: verhoging van het Box 2-tarief voor lucratieve belangen

De NOB merkt op dat de gecombineerde effectieve belastingdruk voor Box 2-participanten reeds 48,8 procent bedraagt, waardoor een vergelijking tussen het 31%-tarief in Box 2 en het 49,5%-tarief in Box 1 een vertekend beeld geeft. Verdere verhoging van het Box 2-tarief zal de implementatie van participatieregelingen als bonusregeling in geld op het niveau van de vennootschap, dan wel via een Box 3 regeling verder stimuleren en doet daarmee afbreuk aan de wens werknemers meer te laten participeren als aandeelhouder. Daarbij is ook relevant dat bij een bonusregeling in geld voor fiscale doeleinden geen waarderingsproblematiek speelt en de belastingheffing in de pas loopt met het realisatiemoment.

Aangezien de gecombineerde belastingdruk op uitgekeerde winsten in de lucratiefbelangregeling op ten minste 48,8 procent uitkomt, rijst de vraag naar de noodzaak voor een verhoging van het Box 2-tarief. De meest voor de hand liggende (fiscale) vergelijking is de gecombineerde heffing op loon. Loon wordt tegen een tarief van 49,5 procent belast (0,7 procent hoger dan lucratieve belangen).

Indien verhoging van de belastingdruk op lucratieve belangen in Box 2 desalniettemin wenselijk wordt geacht, dan is een verhoging van het Box 2-tarief specifiek voor lucratieve belangen mogelijk. De NOB wijst wel op de toenemende complexiteit en uitvoeringslasten die uit een dergelijke maatregel kunnen voortvloeien.

8. Tot slot

Door het lucratief belang middellijk te houden via Box 2 conform de wettelijke systematiek van artikel 3.95b lid 5 Wet IB 2001, komt de effectieve belastingdruk zoals hiervoor vermeld uit op 48,8 procent. De praktijk is inmiddels vertrouwd geraakt met deze wettelijke toepassing. De NOB pleit ervoor om de lucratiefbelangregeling in haar huidige vorm te behouden en geeft in het voorgaande een aantal suggesties ter verbetering.

De NOB is uiteraard graag bereid deze reactie nader toe te lichten en daartoe in overleg te treden. Een afschrift van deze reactie wordt op onze website gepubliceerd.⁴

⁴ Meer informatie over de Commissie Wetsvoorstellen van de NOB leest u hier: <https://www.nob.net/over-de-nob/commissie/commissie-wetsvoorstellen/>.

Over de NOB

De Nederlandse Orde van Belastingadviseurs (NOB) is opgericht in 1954. We zijn de beroepsvereniging van universitair opgeleide belastingadviseurs in Nederland en behartigen de gemeenschappelijke belangen van onze leden. We staan voor een excellente beroepsuitoefening door het aanbieden van opleidingen voor onze leden, het toepassen van onze code of conduct en de handhaving daarvan via onafhankelijk tuchtrecht. We vormen de brug tussen leden en maatschappij door de inzet van de bij onze leden aanwezige (praktijk)kennis over de volle breedte van het fiscale terrein. Deze kennis zetten we in om een bijdrage te leveren aan het maatschappelijke debat over belastingen.

